

Activiteitenplan Spijkerbroek

Verzoek tot een positieve afwijzing via het aanvraagformulier 'Ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet'.

1 Inleiding

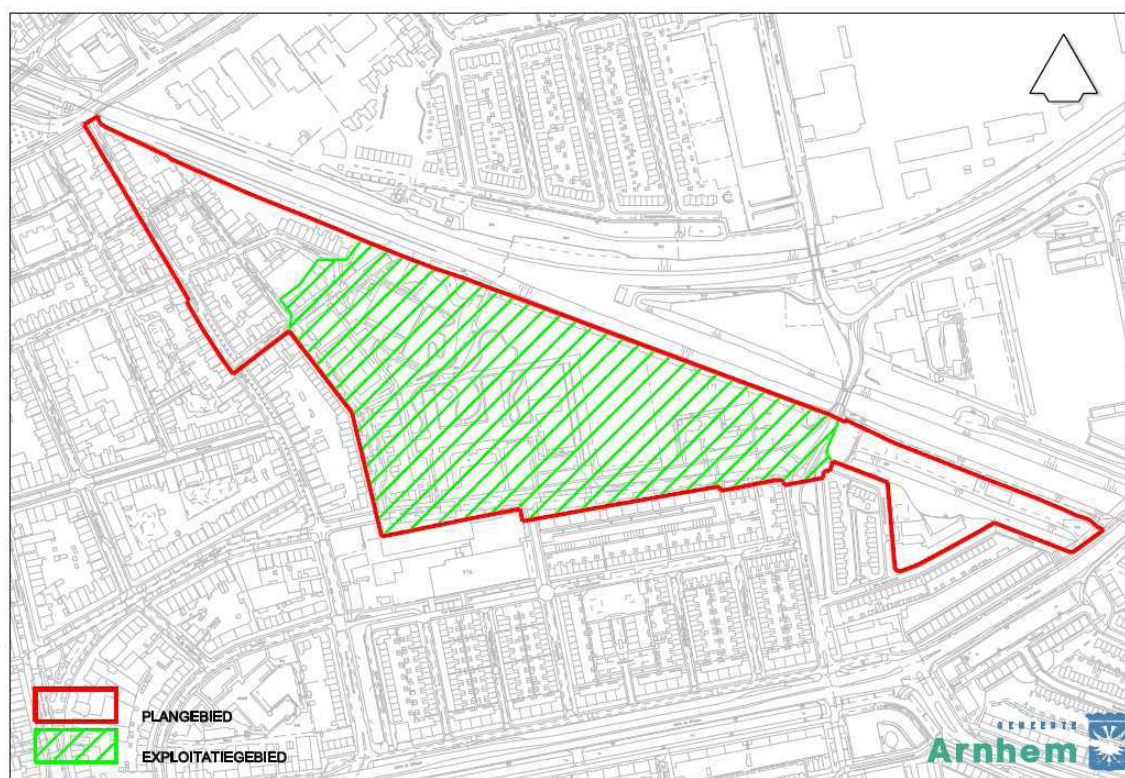
De gemeente Arnhem doet een verzoek tot positieve afwijzing. Omdat hier geen standaard formulieren voor zijn, wordt het aanvraagformulier 'Ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet' gebruikt. Het gebruik van dit formulier voor een dergelijk verzoek wordt ook geadviseerd door de dienst Regelingen.

Het verzoek tot een positieve afwijzing geldt voor het projectgebied Spijkerbroek, waarbij de gemeente Arnhem hoofdvantwoordelijke is. Wanneer de dienst Regelingen besluit dat er toch een ontheffing artikel 75C nodig is, dan fungeert de gemeente Arnhem als aanvrager.

Hieronder volgt het activiteitenplan, waarbij de lettercodering van het aanvraagformulier achter elke paragraaf is aangegeven.

2 Projectgebied Spijkerbroek (A, C, L)

Het projectgebied Spijkerbroek in de gemeente Arnhem (provincie Gelderland) wordt omsloten door het spoor (en talud) Arnhem Zevenaar en de wijken Statenkwartier, 't Arnhemse Broek en het Spijkerkwartier. Het projectgebied bestaat uit een deel bebouwing van het spijkerskwartier (woningen), scholen en een bouwspeelplaats van de gemeente. (Bijlage 1. Topografische kaart 1:2000).

Amersfoort coördinaten (RD-coördinaten): 192 000 – 444 000

Kadastraal: Het exploitatie gebied van Spijkerbroek omvat de volgende kadastrale nummers: Q – 6263, 6632 – 6636, 6381, 6382, 6385, 6419, 6508, 7502, 7627, 7947, 8154, 8533 – 8536, 8758, 8759

Beschrijving plangebied

Het zuidoostelijke deel van het onderzoeksgebied is in gebruik als school met omliggende gras- en sportvelden en sportaccommodaties. Het noordwestelijk deel is grotendeels bebouwd met panden daterend van het einde van de negentiende eeuw. Het betreft het voormalige prostitutiegebied in het Spijkerkwartier. Op het centrale deel van het gebied bevindt zich de bouwspeelplaats Thialf van de gemeente. Rond de speelplaats bevindt zich begroeiing en zijn oude bomen aanwezig.

In de oude woonwijk staat veel straat begeleidend aanplant, dat voor een deel boven de bebouwing uitkomt. Aan de noordzijde langs het spoor bevindt zich een ruigte met een variatie aan inheemse loofboomsoorten, braamstruweel, fruitbomen en gecultiveerde, aangeplante boomsoorten. De bomen op en rond de speelplaats en langs de sportvelden zijn voornamelijk populieren (waaronder enkele zeer oude, maar vooral ook zeer dikke exemplaren). Op het meest oostelijke terreindeel bevindt zich een bosaanplant met onder andere els en populier.

Het oppervlaktewater bestaat uit een vijver op het terrein van het schoolcomplex op het zuidoostelijk terreindeel en een sloot met stromend water langs de spoorlijn, die via de speelplaats in een ondergrondse duiker verdwijnt om elders buiten de onderzoekslocatie weer aan de oppervlakte te komen. De watergang langs het spoor wordt op de speelplaats gebruikt om een tweetal vijvers van water te voorzien.

Aan de zuidzijde, langs de Thorbeckstraat, staan enkele zeer oude platanen staan met aangrenzend een woonwijk en een schoolgebouw.

3 Aanleiding en doel van de werkzaamheden en maatschappelijk belang (E, U)

De opgave voor het project Spijkerbroek is het realiseren van een aantrekkelijke woon- en leefomgeving die zowel aansluiting vindt bij het Arnhemse Broek (krachtwijk) als bij het Spijkerkwartier. Bouwspeelplaats Thialf en omgeving moeten een kwalitatieve impuls krijgen door het toevoegen van bebouwing, nieuwe bijpassende functies en het versterken van de (met name groene) openbare ruimte. Het is een unieke opgave om deze plek in de stad een tweede leven te geven en te integreren met de directe omgeving. Belangrijkste doelen zijn het vergroten van de maatschappelijke betekenis, het versterken van de stedelijke structuur, het versterken van de natuurwaarden en het maken van een voor iedereen toegankelijk park. Het vergroten van de gebruiksfunctie in met name spelen en sporten in een natuurlijke geven een belangrijke impuls voor de bewoners van het Spijkerkwartier en Arnhemse Broek. De aangrenzende scholen kunnen hier bijvoorbeeld natuurlessen verzorgen (natuureducatie).

4 Alternatieve locaties (S)

Voor het plan zijn geen alternatieve locaties. Het gaat hier om het creëren van nieuw (gebruiks)groen op deze plek.

5 Herstructurering groen en water

Het huidige groengebied vormt een vrij uitzonderlijk ecologisch binnenstedelijk gebied. Het behouden van de bestaande groene structuren, bomen en struiken is dan ook een belangrijk uitgangspunt. Met name het behoud van de oude populieren en andere waardevolle bomen, het spoortalud en de aanwezige bosschage aan de oostzijde van de bouwspeelplaats is belangrijk. De aanwezige diersoorten behouden daarmee hun leefgebied. De totale parkzone kan vergroot worden door Spijkerbroek aan te laten sluiten bij de gehele spoorzone richting Arnhemse Broek. Belangrijk onderdeel hierbij is dat de watergang bij de kruising Hugo de Grootstraat door een brug of een ecologisch passeerbare duiker loopt naar het aangrenzende gebied. Deze passage is geschikt voor vissen, amfibieën en kleine zoogdieren. De barrière van de straat wordt opgeheven en het leefgebied

van deze soorten wordt zo vergroot. Verder wordt de stuw in deze watergang vervangen door een vistrap.

Het toekomstige park krijgt een maximaal haalbare groene en natuurlijke inrichting. Om dit te bereiken bevat het plan een reeks spannende en bijzondere elementen, zoals een ecologisch eiland, een 'vliegveld', een sportveld en een ecologische muur. De randen van het park moeten passen bij de omgeving en functioneel zijn: uitnodigend waar mogelijk, maar ook beschermend waar nodig. Zo zal het een herkenbare plek worden voor de aangrenzende wijken Spijkerkwartier en Het Broek (krachtwijk). Het park en de bebouwing moeten op logische wijze in elkaar overlopen, waarbij beide functies elkaar aanvullen en versterken. (Zie bijlage 2 en 8 Schetsontwerp en Nota van Randsvoorwaarden)

6 Activiteiten, werkzaamheden en planning (B, D, F)

Het project betreft de renovatie van het voormalige prostitutiegebied en de herontwikkeling van bouwspelplaats Thialf en omgeving in Arnhem. De herontwikkeling omvat de volgende activiteiten per deelgebied:

- Slopen en nieuwbouw van gemeentelijke panden. Hier komen woningen en maatschappelijke voorzieningen voor terug. Voor de exacte locatie plus de oppervlakten van de nieuwe panden: zie bijlage 2 Schetsontwerp. De panden worden in maart/april 2010 gesloopt, daarna wordt bouwrijp gemaakt. Naar verwachting zal begin 2011 worden gestart met de bouw. De kaart in bijlage 3 geeft de gebouwen weer die worden gesloopt.
- Verkoop van gemeentelijke panden aan particulieren. Deze panden worden door particulieren zelf gerenoveerd.
- Renovatie van particulieren gebouwen door de particulier zelf.
- Herinrichting park, waarbij de bestaande bomen en struiken zoveel mogelijk worden behouden. In het park komt meer water en een amfibieënpoel en er is ruimte voor spelen en sporten in een natuurlijke omgeving.

7 Positie van de uitvoeringslocatie ten opzichte van natuurgebied (M)

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid (niet binnen 2,5 km) van een gebied dat aangewezen is als vogelrichtlijn- of habitatrichtlijngebied. De Natuurbeschermingswet is daarom niet van toepassing.

De onderzoekslocatie ligt niet in of in de nabijheid van een kerngebied, verbingsgebied of verwevingsgebied, behorend tot de EHS.

8 Flora- en faunaonderzoek (J, O, N)

De Vogelwerkgroep Arnhem heeft in 2001 onderzoek gedaan in en in de omgeving van het plangebied. In het Spijkerkwartier en Het Broek zijn groepen gierzwaluwen waargenomen die broeden in de gebouwen deze wijken. In bijlage 4 is de kaart opgenomen van gierzwaluwwaarnemingen.

Econsultancy heeft in 2007 en 2009 Flora- en faunaonderzoek uitgevoerd in opdracht van de gemeente. Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus. In 2005 is geadviseerd om aanvullend onderzoek uit te voeren, omdat er voor een aantal soorten te weinig bekend was. De onderzoeken zijn bijgevoegd (Bijlage 5 en 6).

Bijlage 7 geeft de waarnemingen van gierzwaluw en gewone dwergvleermuis weer over de periode 1990 – 2009. Hierop is te zien dat in de (directe) omgeving verblijven zijn van de 2 soorten.

Bevindingen:

- In 2009 zijn geen aanwijzingen gevonden voor aanwezigheid van eekhoorn en gele helmblom.
- De waargenomen broedvogels in 2007 (exclusief de jaarrond beschermde vogels) zijn:
 - o Broedvogels in bomen en struiken: Vlaamse gaai, tjiftjaf, boomkruiper, zwartkop, putter, houtduif, heggemus, ekster, winterkoning, roodborst, vink
 - o Zoogdieren (FFwet tabel 1): mol, konijn,
 - o Amfibieën (Ffwet tabel 1): groene kikker (complex), gewone pad, , kleine watersalamander
 - o Vissen: driedoornige stekelbaars, 10-dooornige stekelbaars

De streng beschermde soorten en jaarrond beschermde broedvogels (Bijlage 8) per deelgebied zijn:

Deelgebied	Eigendom particulier	Eigendom gemeente	
	Gierzwaluw	Gierzwaluw	Zomerverblijf gewone dwergvleermuis
Renovatie			
Driekoningen dwarsstraat 54/56	1		
Driekoningen dwarsstraat 60	1		
Spijkerstraat 267	1		
Karel van Gelrestraat 6 (verkoop aan particulier)		1	
Karel van Gelrestraat 37	2		
Sloop			
Dullertflat – Dullertstraat 22-50			1

9 Zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) (D, T, G)

Jaarrond beschermde broedvogels

Algemene gegevens per soort						Gegevens per soort bij ruimtelijke ingreep (invullen)			
Vogels die sinds 1973 voorkomen als broedvogel in Nederland	Aantal broedparen (SOVON broedvogelatlas 2002)	Koloniebroeder	Aanwezig in bebouwde omgeving	Aanwezig in (beschermde) natuurgebieden	Categorie vaste nesten (zie 'Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen')	Hoe groot is de kans dat de soort wordt aangetroffen tijdens het project?	Heeft de soort voldoende gelegenheid om zelfstandig een natuurlijk alternatief nest te vinden?	Is er voldoende mogelijkheid om met succes een kunstmatig alternatief nest aan te bieden?	Welke actie is mogelijk? Bijvoorbeeld: buiten de broedtijd mitigerende maatregelen treffen, ontheffing aanvragen of iets anders?
Gierzwaluw	30.000 - 60.000	nee	ja	nee	2	Soort is aanwezig	ja/ nee	ja/ nee	Punt 9 en 10 van het activiteitenplan

Uitgangspunt is om versturende werkzaamheden tot het minimum te beperken. Voor de uitvoering van de werkzaamheden wordt de Natuurkalender Arnhem als leidraad gehanteerd (bijlage 8). Verder zijn dit de aanbevelingen van Econsultancy (2007 en 2009). Dit houdt het volgende in:

- De werkzaamheden aan de sloot worden buiten het voortplantingsseizoen van amfibieën en broedseizoen (1 maart – half augustus) uitgevoerd. Er wordt gewerkt vanuit 1 richting, waardoor dieren de gelegenheid krijgen weg te vluchten. Gedurende deze werkzaamheden controleert een extern ter zake kundige (aangesloten bij Netwerk Groene Bureaus) op aanwezigheid van amfibieën en vissen. Het advies wordt opgevolgd.
- De werkzaamheden aan groen (bomen en struiken) vinden buiten het broedseizoen plaats.
- Opslag van bouw materiaal, machines en het plaatsen van bouwketen e.d. moet op verharde delen van het terrein en buiten de kroonprojectie van bomen.
- Werkzaamheden overdag uitvoeren en 's nachts versturende elementen (bijvoorbeeld bouwlampen) uitschakelen.
- Voorafgaand aan de sloop en renovatie van de gebouwen controleert een extern ter zake kundige op aanwezigheid van vleermuizen en vogels. Het advies wordt opgevolgd.
- Daar waar vleermuizen en jaarrond beschermde broedvogels in gebouwen aanwezig (kunnen) zijn, gelden aanvullende maatregelen. Zie verder punt 10.

De maatregelen worden opgenomen in het bestek.

10 Korte en lange termijn effecten en mitigerende/compenserende maatregelen (H, I, P, R, Q)

Effecten

De werkzaamheden in het kader van de ontwikkeling vinden plaats in de periode 2010 – 2012. De verblijfplaatsen van de gierzwaluw, gewone dwergvleermuis (zomerverblijfplaats) in bebouwing die wordt gesloopt of gerenoveerd verdwijnen tijdelijk. Dit is een korte termijn effect op de beschermde soort. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van deze soorten zal gewaarborgd blijven (lange termijn effect), door:

- Een blijvend aantal verblijven voor gierzwaluw en gewone dwergvleermuis in de omgeving (bijlage 4 en 7).
- Voorafgaand aan het begin van het broedseizoen (gierzwaluw) of voortplantingsseizoen (vleermuis) in het jaar dat de verblijfplaats wordt verstoord een nieuwe verblijfplaats in een gebouw in de directe omgeving te plaatsen. De locatie van de verblijven worden door een extern ter zake kundige (aangesloten bij Netwerk Groene Bureaus) aangegeven.
- Sloopwerkzaamheden van gebouwen vinden plaats in de periode medio maart tot eind april. Ook het onklaar maken van de gebouwen voor vleermuizen gebeurt in deze periode. Dit gebeurt onder begeleiding van een extern ter zake kundige.
- In de nieuwbouw op de plekken waar verblijfplaatsen zijn verdwenen, nieuwe verblijfplaatsen in te passen. De locatie van de verblijven worden door een extern ter zake kundige aangegeven.
- Ook in een aantal nieuwe gebouwen waar geen verblijfplaats is aangetroffen worden verblijven ingepast. Dit is niet alleen voor gierzwaluw en gewone dwergvleermuis, maar ook voor de huismus.

Omdat de gierzwaluw vaak bij elkaar broedt, worden er in de bestaande en de nieuwe bebouwing minimaal 4 verblijven bij elkaar geplaatst.

Inpassen verblijven

Volgende tabel geeft het aantal verblijven in bestaande en nieuwe bebouwing.

Soorten	Aantal verblijven in gebouw per soort				
	Aanwezig in 2009 (verstoord)	Oudbouw (mitigeren)	Nieuwbouw (compenseren)	Nieuwbouw NvR (beleid)	Totaal
Gierzwaluw	6	6x4	6x4	1x4	13x4
Vleermuis	1	1x1	1x1	2x1	4x1
Huismus	0	-	-	2x3	2x3

* 1x4 betekent op 1 locatie 4 verblijven.

Nb. Bewoners in en om het plangebied worden gevraagd of zij nestkasten voor huismus, gierzwaluwkasten en vleermuiskasten willen ophangen aan hun gevel.

Soort verblijven

De bebouwing toegankelijk maken voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen kan op verschillende manieren. Het soort verblijf hangt af van de locatie, het soort gebouw en het advies van een extern ter zake kundige.

- Kasten aan de gevel voor vleermuis, huismus en gierzwaluw.
- Ingemetselde kasten voor vleermuis, huismus en gierzwaluw.
- Vogelvides voor de huismus. De vide biedt onderdak aan de huismus, maar voldoet tegelijk aan alle eisen uit het bouwbesluit en voorkomt dat vogels verder onder het dak kruipen.
- Het aanbrengen van hoge ventilatiespleten (open voegen) waar alleen vleermuizen door in de spouw kunnen komen
- Toegankelijke gevelbetimmering en brede daklijsten voor vleermuis.

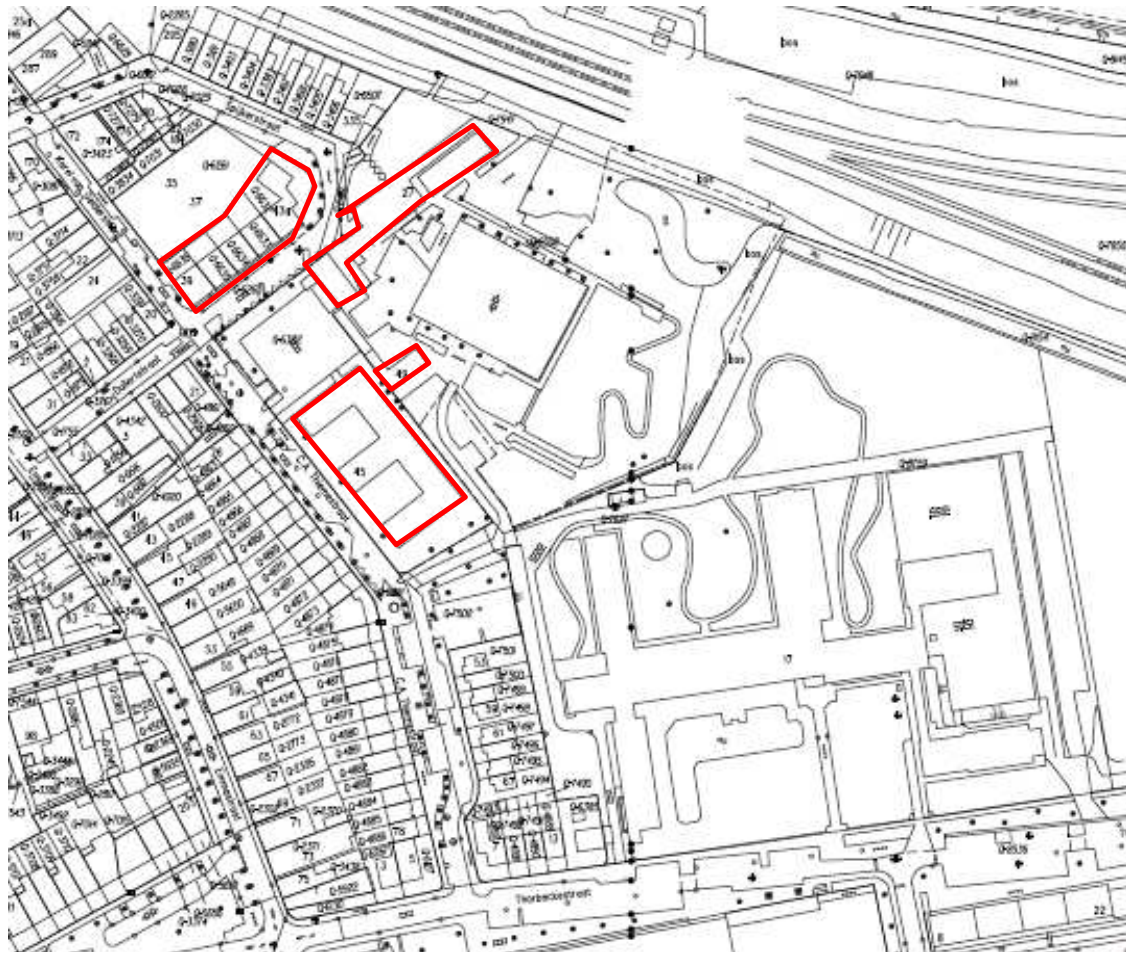
De bovenstaande maatregelen zijn o.i. voldoende om functionaliteit van de verblijfplaatsen van deze soorten te waarborgen, waardoor een ontheffing niet nodig is en kan worden volstaan met een positieve afwijzing.

Bijlagen

Bijlage 1. Topografische kaart 1:2.000

Bijlage 2. Schetsontwerp

Bijlage 3. Kaart met te slopen gebouwen

 Te slopen gebouwen

Bijlage 4. Vogelwerkgroep 2001 (gierzwaluw)

Rapport Vogelwerkgroep Arnhem en omstreken 2001-1

Broedvogels van Centrum, Klarendal, 't Broek en Sportcentrum Papendal in 2000

Jan Schoppers

Vogelwerkgroep Arnhem en omstreken
www.vogelwerkgroeparnhem.nl

Jan Schoppers
Worth Rhedenseweg 22
6991 DW Rheden
026-4955556
jan.schoppers@wolmail.nl

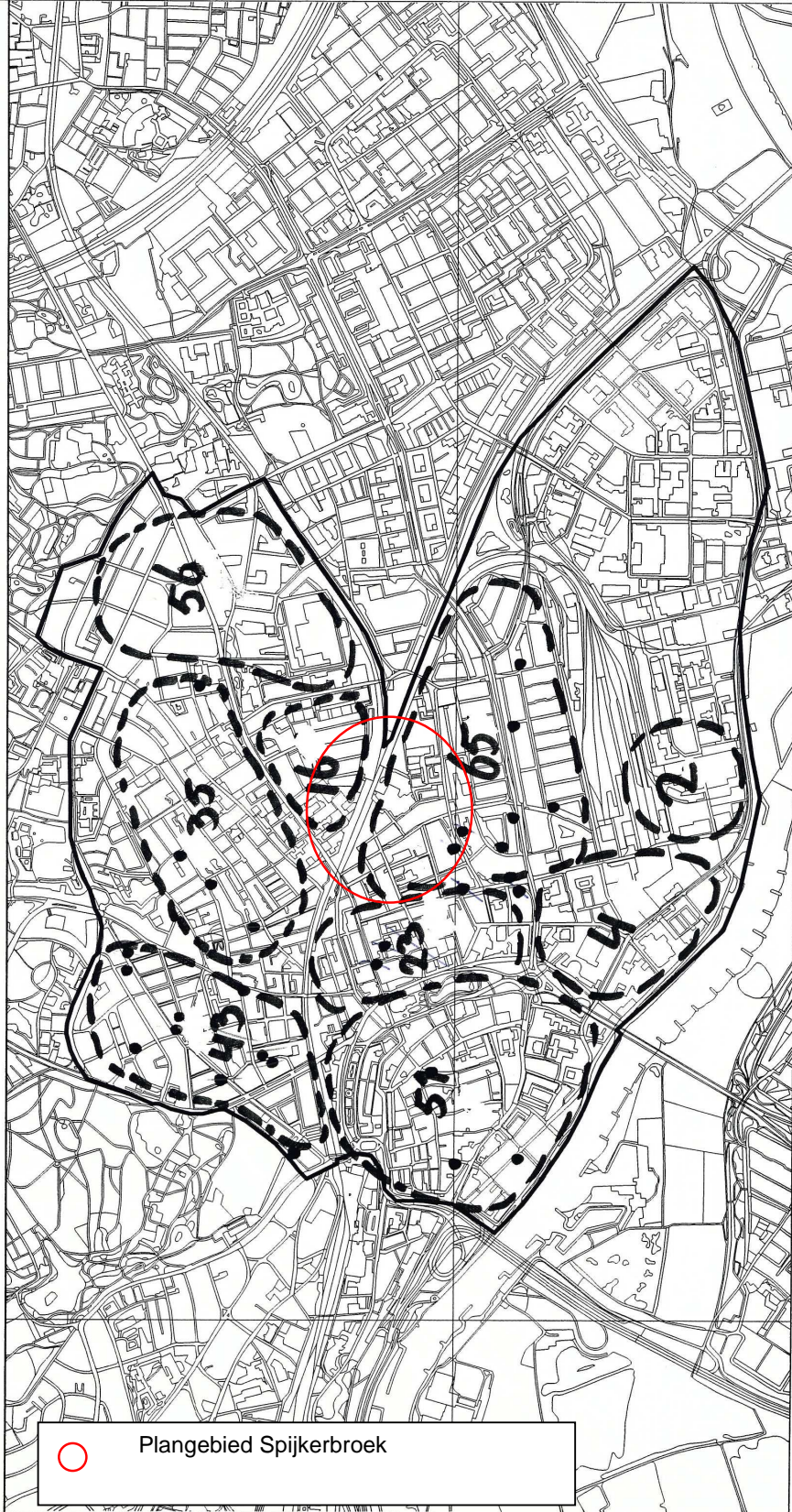
Rapport Vogelwerkgroep Arnhem en omstreken 2001-1
Juni 2001
Arnhem

uitgevoerd in opdracht van de Gemeente Arnhem, dienst MOW

Centrum, Klarendal en 't Broek 2000

Gierwaluw 295 territoria • nest

Verspreidingskaart 7950

○ Plangebied Spijkerbroek

Bijlage 5. Econsultancy 2007

Bijlage 6. Econsultancy 2009

Bijlage 8. Natuurkalender Arnhem

		Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Bebouwing / Muren													
Verbouwen	Gebouwen met vleermuizen												
Renoveren	Gebouwen met uilen												
Slopen	Gebouwen met zwaluwen												
	Gebouwen met kleinere zoogdieren												
Houtopstand													
Dunnen	Algemeen												
Snoeien	Vleermuisbomen												
Terugzetten	Bomen met winterslaap voor vogels												
Zuiveren	Bomen en struiken met kleinere zoogdieren												
Vellen	Sleedoornstruwelen voor sleedoornpage												
Grazige vegetatie													
Maaien	Algemeen												
Afgraven	Grazige vegetatie met amfibieën												
Ophogen	Grazige vegetatie met reptielen												
Heide													
Maaien	Algemeen												
Plaggen	Heide met reptielen												
Branden													
Afgraven													
Ophogen													
Ruigte vegetatie													
Maaien	Algemeen												
Afgraven	Ruigte vegetatie met amfibieën												
Ophogen	Ruigte vegetatie met reptielen												
Wateren													
Graven													
Aanbrengen	Kunstwerken bij nieuwe wateren												
	Kunstwerken bij bestaande wateren												
Opschonen													
Baggeren													
Dempen													
Oever-, water- en moerasvegetatie (poel, moeras, watergang en beek)													
Maaien													
Afgraven													
Ophogen													

	Optimale perioden voor werkzaamheden. In deze perioden zijn de minste kans op verstoringen van planten en dieren.
	Acceptabele perioden voor werkzaamheden, mits er geen verstoring van planten en dieren plaatsvindt. De werkzaamheden verrichten onder voorwaarden zoals in deze notitie is beschreven.
	Geen werkzaamheden in deze perioden. Wanneer andere zwaarwegende belangen gelden dan de werkzaamheden verrichten onder de voorwaarden, zoals in deze notitie is beschreven.

Tabel 0. Perioden waarin werkzaamheden wel, niet of onder voorwaarden mogen worden verricht, zodat flora en fauna niet wordt verstoord.